

De wilde zwanen en andere sprookjes

Terms and Conditions / Publikationserlaubnis

Die Erlaubnis zur Einsicht in die handschriftlichen Materialien schließt nicht die Erlaubnis zu deren Veröffentlichung ein. Diese bedarf der Zustimmung der Bibliothek. Bei jeder beabsichtigten Veröffentlichung oder bildliche Wiedergabe in gedruckten wie auch elektronischen Medien wird der Benutzer nachdrücklich gebeten, das Vorhaben jeweils vorher schriftlich mitzuteilen. Dies gilt auch für jede kommerzielle Verwendung. Für die Wahrung aller an einzelnen Objekten etwa bestehenden Urheber- und Persönlichkeitsrechte trägt der Benutzer selbst die Verantwortung. Die Handschriften, Autographen und Nachlässe sind mit ihren vollständigen Signaturen und der Besitzangabe „Universitätsbibliothek Kiel“ zu zitieren.

Bei Nutzung unserer alten Drucke für eine gedruckte oder elektronische Publikation ist die „Universitätsbibliothek Kiel“ als Besitzerin der im Internet abgebildeten Objekte zu benennen.

Wir bitten Sie, bei Nutzung unserer digitalisierten Bestände für Publikationszwecke ein Exemplar der Veröffentlichung als Beleg an die Bibliothek abzugeben.

Terms of use for the Digital Collections

Kiel University Library offers its Digital Collections free of charge for non-commercial research and teaching purposes.

Publication regulations

Please note that the permission to consult materials of our manuscript collection does not include the permission to publish them. Any publication requires Kiel University Library's consent. In case you would like to publish any of our materials we strongly ask you to notify us in advance (written form required). This holds true for both textual and visual reproductions in printed as well as electronic documents. The policy applies to all kinds of purposes, especially any commercial purposes you might pursue. It is the recipient's obligation to maintain any copyrights and personal rights that might exist. All reproductions of our manuscripts, autographs and literary estates have to be cited with their entire call number and the credit line "Kiel University Library".

When using parts of our digitized old and rare books for a publication (whether in printed or electronic form) it is compulsory that „Kiel University Library“ is cited as the copyright holder of the objects displayed on our website. In this case we kindly ask you to submit us a voucher copy of your publication.

Contact:

Universitätsbibliothek Kiel
Leibnizstr. 9
24118 Kiel
Germany
Email: auskunft@ub.uni-kiel.de

Andersen

De wilde Zwanen

1911

K

4749

10-1-49

U.S. Gov.
Printed and bound 1950

BOEKEN VOOR JONGENS EN MEISJES.

De Wilde Zwanen en andere Sprookjes.

UIT HET DEENSCH
NAAR
HANS ANDERSEN.
GEILLUSTREERD.

Xm

24586

LEEWARDEN:
R. v. d. Velde, Nieuwestad.

24588

K 4749

BOEKEN VOOR JONGENS EN MEISJES.

(35.)

De Wilde Zwanen

De Wilde Zwanen
en andere sprookjes.

Uit het Deensch,
naar HANS ANDERSEN.

GEILLUSTREERD.

LEEUWARDEN:
HEPKEMA & VAN DER VELDE.

Universitäts-Bibliothek
Kiel

Hans [Christian]

1933 B 109

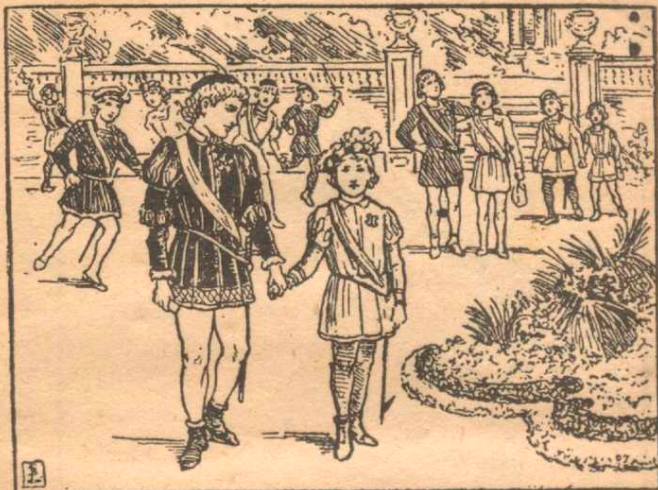
[Eventyr og Historier
Holland]

k

[4m]

x

DE WILDE ZWANEN.

Ver weg, in het land waarheen de zwaluwen vliegen, wanneer wij winter hebben, woonde een koning die elf zonen en een dochter had, genaamd Elsa.

De elf broeders — prinsen waren zij — gingen naar school met een ster op de borst en een sabel op zijde.

Ze droegen alle gelijke kleeven? Een nauwe broek en bonte jas en mouwen met poffen, zooals het in

dat verre land gebruikelijk was. Over de jas hadden ze nog een sjerp, en het dragen van die sjerp was alleen aan de elf prinsen toegestaan, ten blijk van hunne hooge komaf.

Natuurlijk gingen de prinsen ook naar school, maar omdat zij zoo rijk waren en hun vader koning was, ging het niet dat ze met gewone griffels of potlood schreven. Neen daartoe gebruikten zij g riffels van dia-

DE IN ZWANEN VERANDERDE PRINSEN.

mant, waarmede zij op gouden leien teekenden.

De prinsen leerden flink en deden goed hun best en konden even goed lezen en schrijven als van buiten leeren, men kon dadelijk hooren, dat zij echte prinsen waren.

Hun eenigst zusje Elsa was nog te jong om naar school te gaan; doch ook zij bezat reeds speelgoed en prenteboeken zooals geen andere kinderen ooit gezien hadden. Bij voorkeur zat ze op een klein stoeltje van spiegelglas, en bezag dan een prenteboek, zoo mooi en zoo kostbaar, dat het met een half koninkrijk betaald was.

O, de kinderen hadden het zoo goed! Maar het zou niet altijd zoo blijven.

Hun vader, die koning over het geheele land was, hertrouwde met een booze koningin, die heelemaal niet van de kinderen hield; den eersten dag reeds konden zij dat duidelijk merken.

Er was toen een groot feest in het slot en de kinderen speelden, dat zij visite kregen; maar in plaats van

dat zij, zooals zij anders gewoon waren, allerlei gebak en gebraden appels kregen, gaf de koningin hun alleen maar wat zand in een theekopje, en zeide toen dat zij maar moesten doen, alsof het wat lekkers was.

De week daarop zond zij kleine Elsa naar een boer en een boerin buiten, bij wie zij moest blijven wonen, en niet lang daarna vertelde zij den koning zooveel leelijke, onware dingen van de arme prinsen, dat hij niets meer van hen weten wilde.

„Gaaf weg, de wereld in en zorgt voor U zelve!” zeide de booze koningin: „vliegt heen als groote vogels, die geen stem hebben!” maar zij kon hen toch niet zoo leelijk en slecht maken, als zij dat wel gewild had, en zij werden veranderd in elf mooie, wilde zwanen. En ten teeken hunner koninklijke afkomst, hadden allen een gouden kroontje op het hoofd.

Met een wonderbaren schreeuw vlogen zij uit het slotvenster heen over het park en het bosch.

DE KONINGIN ZAG DE ZWANEN WEGVLIEGEN.

De booze harde moeder liep terstond naar buiten op het terras, en zag met een gevoel van verlichting de ongelukkige verbannen koningskinderen als zwanen wegvliegen, een onbekende toekomst tegemoet.

Het was nog heel vroeg in den morgen, toen zij over het boerenhuis vlogen, waarin hun zuster Elsa lag te slapen; zij fladderden boven het dak, rekten hun lange halzen uit, en sloegen met de vleugels; maar niemand hoorde of zag hen. Toen vlogen zij heen, hoog in de wolken, ver de wijde wereld in, naar een groot donker bosch, dat zich langs het zeestrand uitstreckte.

De arme kleine Elsa stond in het boerenhuis en speelde met een groen blad want ander speelgoed had zij niet; en zij stak een gaatje in het blad, keek er doorheen naar de zon, en het was haar net alsof zij in de klare oogen van haar broeders zag en telkens, wanneer de warme zonnestralen op haar wangen schenen, dacht zij aan al de kussen en liefkozingen, die

zij van hen gekregen had.

De eene dag ging voorbij als de andere. Wanneer de wind door de groote rozenhaag voor het huis blies, fluisterde hij de rozen toe: „wie kan schooner zijn dan gij?” Maar de rozen schudden hun bloemkroontjes en antwoordden: „Elsa!” En wanneer de oude vrouw 's Zondags in de deur zat en in haar psalmboek las, sloeg de wind de bladen om en zeide tot het boek: „wie kan vroemer zijn dan gij?” — „Elsa!” antwoordde dan het psalmboek, en de rozen en het psalmboekje spraken waarheid.

Toen zij vijftien jaar was, keerde Elsa naar huis terug; en als de koningin zag, hoe mooi zij was, werd zij boos op haar en er kwam haat in haar hart, en gaarne zou zij haar, evenals haar broeders veranderd hebben in een wilden zwaan, maar zij durfde dat niet te doen, omdat de koning zijn dochter begeerde te zien.

Vroeg in den morgen ging de koningin in haar badkamer, die gebouwd

DE PADDEN VERANDERDEN IN PAPAVERS.

was van marmer en versierd met zachte kussens en de prachtigste tapijten, en zij nam drie padden, kuste deze en zeide tot de een: „wanneer Elsa in het bad komt, zet u dan neer op haar hoofd, opdat zij even dom moge worden als gij!” en tot de andere: „zet u neer op haar voorhoofd, opdat zij even leelijk moge worden als gij, en haar vader haar niet herkent.” Toen zeide zij tot de derde: „leg u neer op haar hart, opdat dit slecht moge worde, en ongeluk brenge over haar!”

Toen zette zij de padden neer in het heldere water, dat onmiddellijk een groenachtige kleur aannam, riep Elsa, ontkleedde haar en zette haar in het bad. En als zij onderdook, zette de eene pad zich op haar haar, de andere op haar voorhoofd en de derde op haar borst, doch Elsa scheen dit niet te merken en zoodra zij oprees uit het water, dreven er drie roode papavers aan de oppervlakte, Waren de dieren niet vergiftig geweest en door de heks gekust geworden, dan

woulden zij veranderd geworden zijn in roode rozen, maar bloemen werden zij toch, omdat zij gerust hadden op haar hoofd en haar hart; zij was te vroom en te onschuldig, dan dat de boosheid eenige macht over haar had kunnen hebben. Toen de booze koningin dat zag, wreef zij Elsa in met het sap van walnoten, zoodat zij geheel donkerbruin werd, bestreek Elsa schoon gelaat met een onwelriekende zalf en maakte haar prachtig haar in de war; toen was het onmogelijk de mooie Elsa daaruit te herkennen. Toen haar vader haar nu zag, schrikte hij van haar en zeide, dat dit zijn dochter niet was; niemand in het slot herkende haar, behalve de kettinghond en de zwaluwen, doch deze waren maar onnoozele dieren die niet konden praten.

Toen schreide de arme Elsa en dacht aan haar elf broeders, die allen weg waren. Treurig en bedroefd sloop zij heimelijk uit het slot weg, liep dagen lang over velden en moerassen

ZIJ DROOMDE VAN HAAR VERSTOOTEN BROEDERS.

tot zij aan het groote bosch kwam. Zij wist zelf niet, waar zij heen zou gaan, maar zij voelde zich zóó treurig en verlaten en verlangde zoo naar haar broeders, die evenals zij de wijde wereld in gejaagd waren; en hen wilde zij trachten te vinden.

Toen zij nog niet lang in het bosch was, begon het donker te worden en verdwaalde zij; toen legde zij zich neer op het zachte mos, terwijl zij haar avondgebed opzeide en leunde met haar hoofd tegen een boomstam aan. Het was zoo stil, de lucht was zoo zoel, en rondom haar heen in het gras en op het mos glinsterden, als een groen vuur, honderde en honderde glimwormpjes; toen zij met haar hand zachtjes een tak aanraakte, vielen de lichtende beestjes als een ster, die verschiët op haar neer.

Den heelen nacht droomde zij van haar broeders; zij speelden weder samen als kinderen, schreven met diamanten griffels op leien van goud en keken in het mooie prentenboek, dat met

een half koninkrijk betaald was: maar op hun leien schreven zij niet, als vroeger, alleen maar cijfers en letters, maar al de groote, en moedige daden, die zij bedreven hadden, alles wat zij doorleefd en gezien hadden; en in het prentenboek leefde alles, de vogels zongen, en menschen stapten uit het boek en vertelden aan Elsa en haar broeders; maar wanneer zij het blad omsloeg, sprongen zij er dadelijk weer in, want anders zouden de prentjes in de war geraken.

Toen zij wakker werd, stond de zon al hoog aan den hemel; zij kon haar heelemaal niet meer zien, hooge boomen breidden hunne takken ver en dicht uit, maar de stralen speelden er doorheen als een wuivende goud-sluier; het groen gebladerte teekende zich fijn tegen de lucht af, en de vogels huppelden er doorheen en zetten zich neer op Elsa's schouders. Zij hoorde het water ruischen van de vele beekjes, die allen uitliepen in een vijver, met den prachtigsten zand-

ZIJ HAD ZICH IN DEN VIJVER VERFRISCHT.

bodem. Rondom den vijver groeiden dichtje boschjes, doch op één plek was er in de struiken een groote opening, waar Elsa doorging om naar het water te zien; het was zóó helder, dat wanneer de wind niet de takken en de struiken aangeraakt had zoodat zij zacht bewogen, zij gemeend zou hebben, dat zij geschilderd waren op den bodem, zoo duidelijk waren al de bladeren weerspiegeld, die door de zon beschenen waren, even goed, als die geheel in de schaduw lagen.

Toen zij haar eigen ge-laat zag, verstijfde zij van schrik, zoo bruin en leelijk als het was, maar toen zij haar handje nat maakte en daarmee over haar oogen en voorhoofd wreef, scheen haar blanke huid er doorheen; toen deed zij al haar kleeren uit en ging in het frissche water; een schooner koningskind dan dit was nergens op de wereld te vinden.

Toen zij weer gekleed was en haar lang haar had gladgestreken, ging zij naar 't ruischende beekje, dronk uit de holte van haar hand,

en ging dieper het bosch in, zonder zelve te weten waarheen. Zij dacht aan haar broeders, en aan den goeden God, die haar zeker niet verlaten zou; Hij was het, die de wilde boschbessen liet groeien om de hongerigen te spijzen; Hij was het, die haar een boom wees, waarvan de met vruchten beladen takken zich laag neerbogen; daar hield zij haar middagmaal, zette stokken onder de zwaar beladen takken, om ze te steunen en ging daarna het donkerste gedeelte van het bosch in. Het was zoo stil, dat zij haar eigen voetstappen hoorde, en elk dor blad, waar zij met haar voet op trad; geen enkelen vogel was er te zien, geen enkele zonnestraal kon dringen door 't dikke, dichte groen der boomen; de hooge stammen stonden zoo dicht naast elkaar, dat wanneer zij er tusschen door keek, het was, alsof een traliwerk van hout haar insloot; o, hier was een eenzaamheid, zoo groot, als zij tot nog toe niet gekend had! —

HET OUDJE LICHT HAAR OVER DE ZWANEN IN.

De nacht werd donkerder en donkerder; geen enkel glimwormpje lichtte tusschen het mos; treurig legde zij zich neer te slapen; toen scheen het haar, alsof de takken boven haar zich terzijde bogen, en Onze lieve Heer met zijn zachtvriendelijke oogen op haar neerzag, en kleine engeltjes er tusschen door over haar en onder haar armen door keken.

Toen zij 's morgens wakker werd, wist zij niet, of zij dit gedroomd had, of dat zij het in werkelijkheid had gezien.

Slechts enkele schreden had zij gedaan, toen zij een oude vrouw ontmoette, die een mandje vol bessen droeg; het oudje gaf er haar eenige van. Elsa vroeg haar of zij niet elf prinsen door het bosch had zien rijden. „Neen,” zei het oudje; „maar ik zag gisteren elf zwanen met gouden kroontjes op hun kop, zwemmen in de stroom, hier dicht bij!”

En zij bracht Elsa een eind verder het bosch in naar een plas, waaruit een

beekje vloeide; de boomen langs de oevers strekten hun lange, dicht met bladeren begroeide takken er over uit, en daar waar zij niet tot elkaar gegroeid waren, hadden zij de wortels uit den grond getrokken, totdat zij zoover over het water hingen, dat hun groen elkaar raakte.

Elsa zeide het oude vrouwtje vaarwel en volgde de beek, totdat deze uitliep in de groote, open zee.

Heel de prachtige zee lag nu in al haar majesteit voor het jonge meisje, maar geen enkel zeil vertoonde zich, geen boot was er te zien. Hoe zou zij dus verder komen? Zij bekeek de ontelbare vele kiezelstenen aan 't strand, die alle door het water rondgeslepen waren. Glas, ijzer, steen, alles wat daar lag te glinsteren, had door den invloed van het water vorm gekregen, die soms teerder was, dan haar eigen fijne handje. „Onvermoeid blijft het water voortrollen, verzachtende alles wat hard is; zoo zal ik even onvermoeid zijn! Dank voor uw

DE ELF ZWANEN KOMEN NADERBIJ.

groot voorbeeld, gij klare, rollende golven! Eens, dat zegt mijn hart mij, zult gij mij dragen naar mijn geliefde broeders!"

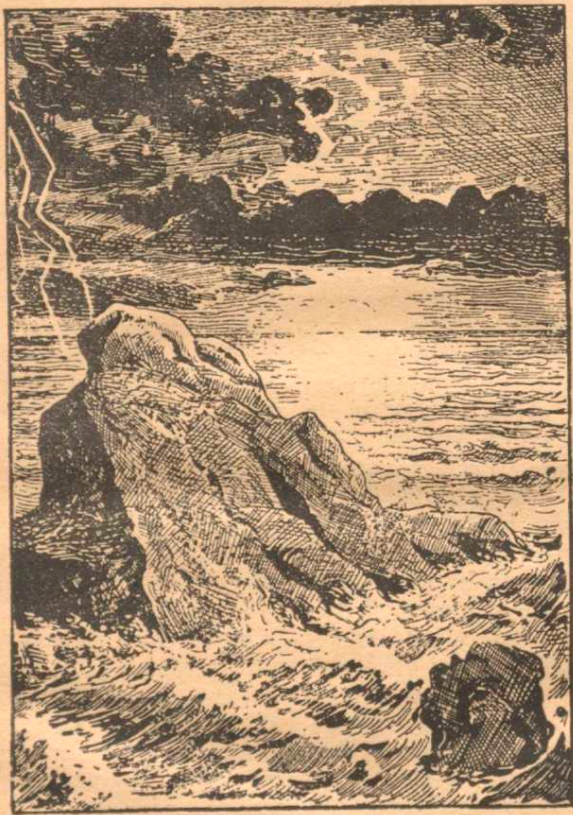
Op het zeewier, door de golven aangespoeld lagen elf witte zwaneveeren; zij verzamelde ze tot een bosje; daar lagen waterdruppels op, maar of het dauwdruppels waren of tranen, was niet te zien. Eenzaam was het strand, maar zij bemerkte het niet, want de zee bood een eeuwige afwisseling aan, in enkele uren grooter, dan het zoetwatermeer gedurende een geheel jaar zou gegeven hebben. Wanneer er een groote, zwarte golf aankwam, was het alsof de zee wilde zeggen: „ik kan er ook zwart en donker uitzien," en de wind stak op, en de golven deden het witte schuim hoog opspatten; maar wanneer de hemel rood getint was, en de wind ging liggen, was de zee gelijk een rozeblad; nu eens werd zij groen, dan wit, maar al was zij nog zoo stil en rustig, toch altijd was er beweging

langs de kust; zachtjes deinde het water, en bewoog zich op en neer als de borst van een slapend kind.

Toen de zon begon onder te gaan, zag Elsa elf witte zwanen met gouden kroontjes op het hoofd naar het land vliegen; zij vlogen de een achter den ander, een lange, witte streep door de lucht. Toen stond Elsa op van het strand en verborg zich achter een boschje; de zwanen zetten zich naast haar en sloegen met hunne groote, witte vleugels.

Toen de zon in 't water zonk, viel plotseling het gevederte der zwanen af en daar stonden elf schoone prinses — Elsa's broeders.

Zij gaf een luiden gil; want hoezeer zij veranderd waren, wist zij toch dat zij het waren, voelde zij, dat zij het moesten zijn; en zij wierp zich in hun armen, riep hen bij hunne namen, en zij voelden zich zalig van geluk toen zij hun kleine zuster, die nu zoo groot en mooi was herkenden. Zij lachten en weenden, en weldra wisten

DE KLEINE RUSTPLAATS OP HET EENZAME EILAND
IN DE WIJDE ZEE.

zij van elkaar hoe slecht hun stiefmoeder voor hen allen geweest was.

„Wij broeders,” zeide de oudste, „vliegen zoolang rond als wilde zwanen als de zon aan den hemel staat; wanneer zij ondergaat, krijgen wij onze menschelijke gedaante weer; daarom moeten wij altijd bij zonsondergang zorgen een rustpunt op de aarde te hebben, want vliegen wij op dat oogenblik hoog in de lucht, dan zouden wij, als menschen, neerstorten in de diepte der zee. Hier wonen wij niet; daar ligt een land even schoon als dit over de zee; maar de weg daarheen is lang, wij moeten de groote zee over, en daar is geen enkel eiland op den weg, waar wij zouden kunnen overnachten, slechts een eenzame, kleine rots steekt boven het water uit; deze is nauwelijks groot genoeg, dat wij er zijde aan zijde tegen elkaar, op kunnen liggen; gaat de zee hoog, dan spoelt het water geheel over ons heen; maar toch danken wij onzen God

daarvoor. Dáár overnachten wij in onze menschelijke gedaante; zonder deze rustplaats zouden wij ons geliefd vaderland nimmer kunnen bezoeken, en twee van de langste dagen van het jaar hebben wij noodig om over te vliegen. Want eenmaal in het jaar is het ons geoorloofd ons vaderlijk huis te bezoeken, waar wij elf dagen mogen blijven; dan vliegen wij over het groote bosch, vanwaar wij het slot kunnen zien, waar wij geboren zijn en waar onze vader woont, waar wij den hoogen toren kunnen zien der kerk, waarin onze moeder begraven ligt. — Hier zijn de boomen en boschjes als oude speelkameraden van ons, hier draven de vlugge paarden over de vlakte, zooals wij ze in onze jeugd zagen; hier is ons vaderland, waarheen wij ons getrokken voelen en hier hebben wij u gevonden, lief klein zusje! Twee dagen nog blijven wij hier; dan moeten wij weg over de zee naar een mooi land, dat echter ons vaderland niet is; hoe zul-

EEN VAN DE ZWANEN BLEEF DEN GEHEELLEN DAG BIJ HAAR.

len wij u mede nemen? Wij hebben geen schip en geen boot!"

"Hoe zal ik u kunnen redden?" zeide hun zuster.

En zij praatten bijna den geheelen nacht samen, en sliepen slechts kort.

Elsa ontwaakte door het geluid der zwanenvleugels, die boven haar suisdën. De broeders waren weder van gedaante veranderd, en zij vlogen in wijde kringen, totdat zij ten laatste veraf waren, maar een van hen, de jongste, bleef achter; en de zwaan legde zijn hoofd in haar schoot, en zij streelde zijn witte vleugels; den geheelen dag waren zij samen.

Tegen den avond kwamen de anderen terug, en toen de zon onderging, stonden zij weer in natuurlijke gedaante.

"Morgen moeten wij wegvliegen, en mogen wij in geen heel jaar terugkomen, maar wij kunnen u niet alleen achterlaten! Hebt gij moed om ons te volgen? Mijn arm is sterk genoeg om u door het bosch te dragen; zouden al onze

vleugels dan niet sterk genoeg wezen om met u over de zee te vliegen?"

"Ja, neem mij mee!" zei Elsa.

Den geheelen nacht brachten zij door met het vlechten van een mat van buigzame wilgetakken en van taai riet, en de mat werd groot en sterk; zij legden er Elsa op, en toen de zon opkwam, en de broeders weer in zwanen veranderden, pakten zij de mat op met hun snavels, en vlogen hoog in de lucht met hun geliefde zuster, die nog in slaap was. De zonnestralen schenen juist op haar gelaat; daarom vloog een der zwanen boven haar hoofd, opdat zijne breede vleugels schaduw geven zouden.

Zij waren reeds ver van de kust, toen Elsa ontwaakte; zij dacht dat zij nog droomde, zoo wonderlijk was het haar te moede, gedragen te worden over de zee, hoog door de lucht. Aan haar zijde lag een tak met prachtige, rijpe bessen en een bos heerlijke wortels; deze had de jong-

DE ZWANEN DROEGEN HAAR BEURTELINGS.

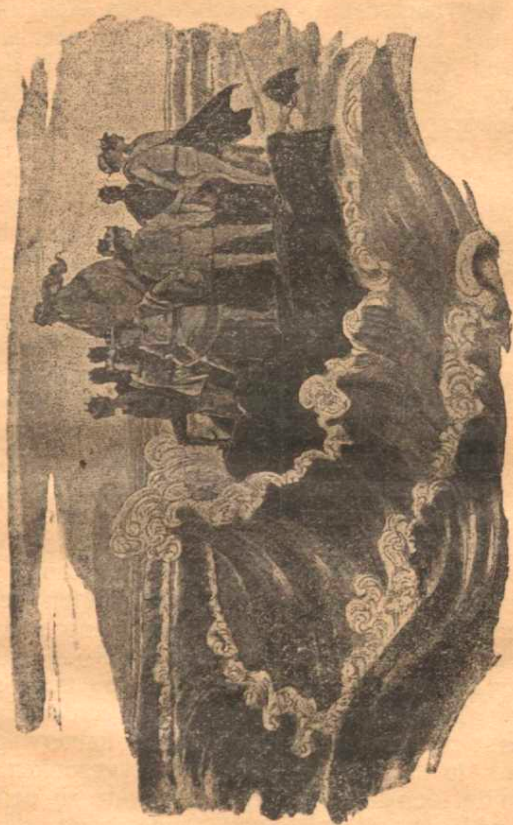
ste der broeders verzameld en bij haar gelegd, en zij dankte hem glimlachend, want zij wist wel dat hij het was, die boven haar hoofd vloog en haar met zijn vleugels schaduw gaf.

Zij waren zoo hoog, dat het eerste schip, dat zij onder zich zagen, een witte meeuw geleeke, die op het water dreef. Een groote wolk, die achter hen opkwam leek hun een hooge berg toe, en op dezen zag Elsa de schaduw van zichzelf en van de elf zwanen, reusachtig groot, zoo als zij daar heen vlogen; het was een schilderij, mooier dan zij nog ooit gezien had; en als de zon hooger steeg, en de wolk achter hen bleef, verdween het vliegende schaduwbeeld.

Den geheelen dag vlogen zij door, als een snorrende pijn door de lucht, maar toch ging het langzamer dan anders; zij hadden nu hun zuster te dragen. Er stak storm op, toen de avond begon te naderen; vol angst zag Elsa de zon dalen, en nog altijd was de eenzame rots in zee niet in het ge-

zicht; het scheen haar toe, dat de zwanen hun vleugels altijd sneller en sterker voortbewogen. Ach! zij was schuld, dat zij niet sneller vooruitkwamen; als de zon onder zou zijn, zouden zij wederom menschen zijn, in zee storten en verdrinken. Toen zond zij uit het diepst van haar hart een gebed op tot Onzen lieven Heer, maar nog was de rots niet in het gezicht; de zwarte wolken kwamen nader, de sterke bries kondigde een storm aan. De wolken dreven voort in groote dreigende menigte, en de bliksem zond den eenen lichtenden straal na den anderen neer.

Nu was de zon bijna aan den horizont. Elsa's hart klopte; toen schoten de zwanen zoo snel door de lucht, dat zij dacht te zullen vallen; maar steeds zweefde zij verder. De zon was reeds halverwege in het water gezonken; toen eerst ontdekte zij de kleine rots onder zich, die niet grooter scheen, dan een zeehond, die zijn kop boven het water steekt.

DE KONINGSKINDEREN OP DE ROTS.

— De zon zonk al sneller en sneller; nu scheen zij niet grooter dan een ster, en toen Elsa met haar voet den grond raakte, was het zonlicht even spoedig uitgedoofd, als de laatste vonk van een stuk brandend papier.

— Arm in arm zag zij haar broeders in een kring rondom haar staan; want meer plaats, dan juist voor hen en haar, was er niet.

De golven sloegen tegen de rots en gingen als een schuimregen over hen heen; de hemel lichtte als een onafgebroken vlamvend vuur, en slag op slag rolde de donder.

— Maar de zuster en de broeders hielden elkaar bij de hand vast en zongen een psalm, die hun troost en moed gaf. —

Eindelijk was de lucht zuiver en stil; zoodra de zon opging vlogen de zwanen met Elsa weg van de rots.

— De zee was nog ruw, en van de groote hoogte waarop zij zich bevonden geleek het witte schuim op de donkergroene

zee op miljoenen zwanen die op de golven rond dreven.

Als de zon hooger rees, zag Elsa voor zich, half zwevend in de lucht een bergland, met glinsterende ijstoppen, en midden daartusschen verhief zich een paleis van een mijl lengte, waarvan de eene statige zuilengang zich boven de andere verhief; daar beneden een bosch van wuivende palmen en prachtbloemen, groot als wieken van molens.

— Zij vroeg of dit het land was, waarheen zij vlogen, maar de zwanen schudden hunne hoofden, want wat zij zag was het prachtige, altijdveranderende luchtslot van Fata Morgana; daarin mocht nimmer een menschelijk wezen gebracht worden. Onbeweeglijk staarde Elsa het aan; toen stortten bergen, bosch en slot ineen, en daar stonden twintig statige kerken, de een gelijk aan de ander met hooge torens en spitse vensters.

Het scheen haar toe dat zij het orgel hoorde spe-

VERWONDERD KEKEN VELEN NAAR DE VOGELS.

len maar het was de zee, die zij hoorde.

— Toen zij vlak bij de kerken gekomen was, werden zij veranderd in een vloot, die onder haar voortzeilde; zij zag neer, en de vloot was slechts een nevel, die boven het water zweefde. Ja, een eeuwig wisselend tooneel vertoonde zich aan haar oog, tot zij ten laatste het land zag, waarheen zij vlogen; daar rezen de heerlijke blauwe bergen op met hun cederbosschen, steden en burchten.

Zij zag weer de menschen op het veld aan hunne dagelijksche bezigheden. Verwonderd keken velen op over de zwerm witte vogels die iets droegen wat zoo met het bloote oog niet te onderscheiden was.

— Lang voordat de zon onderging, was Elsa gezeten op een klip voor een groote spelonk, begroeid met fijne, groene slingerplanten, alsof het een geborduurd tapijt was.

„Nu zullen we zien, waarvan gij dezen nacht droomt,” zeide de jongste

broeder en wees haar hare slaapkamer.

„Mocht ik droomen, op welke wijze ik u zou kunnen verlossen!” zeide zij, en deze gedachte vervulde haar zoo, zij bad God zoo innig om Zijn hulp, ja zelfs in haar slaap hield haar gebed niet op, dat het haar toescheen, alsof zij hoog door de lucht vloog, naar Fata Morgana's luchtslot, waar feeën haar te gemoet kwamen, schoon en stralend, en toch gelijkend op het oude vrouwtje, dat haar in het bosch bessen had gegeven en haar verteld had van de zwanen met de gouden kroontjes op den kop.

„Uw broeders kunnen gered worden!” zeide zij, „maar hebt gij moed en volharding? Hoewel de zee zachter is dan uw teere handen, kan zij toch de hardste steenrots doen afbrokkelen, maar zij voelt geen pijn, zooals uw vingers zullen voelen; zij heeft geen hart, en lijdt de angsten en smarten niet, die gij doorstaan moet. Ziet gij deze brandnetels, die ik

ZIET DEZE BRANDNETELS SPRAK DE FEE.

in mijn hand heb? Van deze soort groeien er vele rondom de spelonk, waarin gij slaapt; deze alleen, en de soort die groeit op de graven der kerkhoven, zijn bruikbaar; onthoud dit goed. Deze moet gij plukken, al branden zij ook blaren in uw huid; trap ze met uw voeten stuk, dan zullen zij tot vlas worden; van dit vlas moet gij elf hemden spinnen, en ze knippen met lange mouwen; werp deze over de elf wilde zwanen, en zij zullen van den booze verlost zijn.

— Maar bedenk wel, dat van het oogenblik, waarop gij uw arbeid aanvangt, totdat hij zal zijn volbracht, ook al mocht er een geheel jaar verlopen, gij niet moogt spreken; het eerste woord, dat gij zegt, zal als een doodende dolk door het hart van uw broeders gaan; van uw tong hangt hun leven af. Onthoud dit alles goed!"

En zij raakte met de brandnetels haar vingers aan: zij brandden als vuur en Elsa ontwaakte.

Het was helder dag, en

licht bij haar, waar zij geslapen had, lag een brandnetel, juist als die zij in haar droom gezien had. Toen viel zij op hare knieën, dankte God, en trad uit de spelonk, om haar werk te beginnen.

Met haar teere handjes plukte zij de afschuwelijke netels, die als vuur waren, en groote blaren brandden op haar handen en armen; maar met vreugde leed zij deze smart, om haar beminde broeders te verlossen. Elke brandnetel trapte zij met haar bloote voeten stuk, en begon de groene vlasvezels te spinnen.

Toen de zon onderging kwamen haar broeders, die hevig schrikten, toen zij haar geheel stom vonden; zij dachten, dat dit weer een nieuwe booze daad van hun slechte stiefmoeder was; maar toen zij haar handen zagen, begrepen zij, wat zij gedaan had om hunnentwil, en de jongste broeder weende, en waar zijn tranen vielen, voelde zij geen pijn meer, en verdwenen de brandende blaren.

DE KONING ONTDEKT ELSA IN DE SPELONK.

Den geheelen nacht zette zij haar arbeid voort, want zij had geen rust, voor zij haar geliefde broeders verlost had; heel den volgenden dag, terwijl de zwanen weg waren, bleef zij geheel alleen, maar nimmer was de tijd zoo snel omgegaan. Een hemd was reeds voltooid; nu begon zij aan het tweede.

Daar klonk opeens een jachthoorn tusschen de bergen; zij beefde van angst; het geluid kwam nader; zij hoorde de jachthonden blaffen; doodelijk verschrikt vluchtte zij in de spelonk, nam de brandnetels die zij geplukt had bijeen, legde ze op een stapel, en ging daar op zitten.

Op hetzelfde oogenblik kwam een groote jachthond door het kreupelhout angesprongen, en weldra een tweede en een derde; zij blaften luid, liepen terug en kwamen dan weder. Na verloop van enkele minuten, stonden alle jagers voor de spelonk, en de mooiste van hen was de koning van het land; hij trad naar Elsa toe; nooit

te voren had hij zulk een schoon meisje gezien.

„Hoe zijt gij hier gekomen, mijn lief, mooi kind!” zeide hij. Elsa schudde met het hoofd; zij durfde niet spreken, want het gold het leven en de verlossing harer broeders; en zij verborg hare handen onder hare schort, opdat de koning niet zou zien, wat zij lijdten moest.

„Kom met mij!” zeide hij, „hier moogt gij niet blijven! Zijt gij even goed, als schoon, dan wil ik u kleeden in zijde en fluweel, en een gouden kroon op uw hoofd zetten, en gij zult wonen in mijn rijkste en prachtigste slot!” — en hij zette haar op zijn paard; zij weende en wrong haar handen, maar de koning zeide: „mijn eenige wensch is uw geluk! Eens zult ge er mij voor danken!” en zoo reed hij weg, de bergen in, en hield haar voor op zijn paard, en de jagers volgden daarachter.

Als de zon onderging, lag de prachtige koningstad met haar kerken en koepels voor haar, en de koning

DE KONING GELEIDDE HAAR DOOR ZIJN FEESTELIJK
VERLICHTEN TUIN.

leidde haar in zijn slot, waar groote fonteynen hun water hoog deden opspatten in de ruime marmeren hal, waarvan de wanden en het plafond prijken met rijke schilderijen; maar zij had geen oog voor dat alles, zij weende en zuchtte; lijdelijk liet zij toe dat de kamervrouwen haar koninklijke kleederen aantrokken, dat zij paarden in haar haren vlochten, en fijne handschoenen deden over haar verbrande vingers.

Toen zij daar stond in al haar pracht, was zij zoo verblindend schoon, dat de geheele hofhouding zich diep voor haar neerboog, en de koning haar tot zijn bruid verklaarde; alleen zijn raadgever schudde het hoofd en fluisterde, dat het schoone boschkind zeker een heks was, die hunne oogen verblindde en 's konings hart betooverde.

Maar de koning sloeg geen acht op deze woorden, liet de muziek klinken, de kostelijkste maaltijden aarichten, de mooiste meisjes voor Elsa dansen, en zij werd door de tuinen heen

geleid naar de prachtigste zalen; maar geen glimlach kwam op haar lippen, noch in haar oogen; de zorg stond daar als een eeuwige metgezel.

— Toen opende de koning een kleine kamer dichtbij, waar zij slapen zou; deze was behangen met de kostelijkste groene tapijten en geleek nauwkeurig op de spelonk, waarin zij gewoond had; op den grond lag de bundel vlas, die zij van de brandnetels gesponnen had, en aan den muur hing het hemd, dat zij reeds voltooid had; een der jagers had dit alles als een merkwaardigheid meegenomen en daarheen gebracht.

„Hier kunt gij u terug droomen in uw vorige woonplaats!” zeide de koning. „Hier is het werk waarmede gij bezig waart; nu, te midden van al uw pracht, zal het u aangenaam zijn terug te denken aan dien tijd.”

Toen Elsa deze dingen zag, die haar zoo na aan het hart lagen, kwam er een glimlach om haar mond

DE ALS SPELONK INGERICHTE KAMER.

en stroomde het bloed haar naar de wangen; zij dacht aan de verlossing harer broeders, kuste de hand van den koning, en hij drukte haar aan zijn hart, en liet door al de kerkklokken zijn bruiloftsfeest verkondigen. Het mooie, stomme meisje uit het bosch zou koningin van het land zijn.

Toen fluisterde zijn raadgever booze woorden in 's konings oor, maar zij drongen niet tot zijn hart door; de bruiloft zou plaats hebben, de raadgever zelf zou haar de kroon op het hoofd zetten, en in booze ergeus drukte hij den nauwen ring stijf op haar voorhoofd, dat het haar pijn deed; doch er drukte haar een zwaarder wicht op het hart, de zorg over haar broeders; zij voelde geen andere pijn.

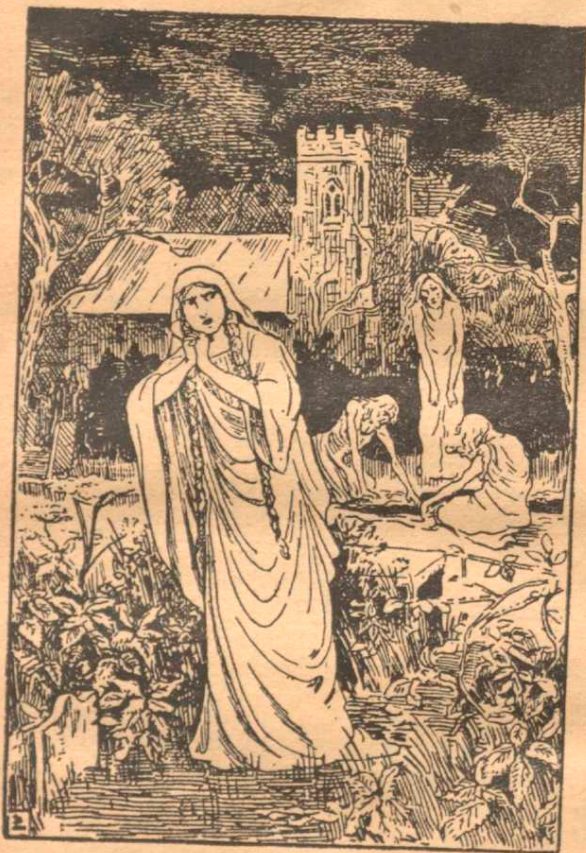
Haar mond was stom, een enkel woord zou haar broeders het leven kosten; maar in haar oogen lag een diep gevoel van liefde voor den goeden, grooten koning, die alles deed wat haar vreugde kon geven. Met

heel haar hart beminde zij hem iederen dag meer; o, als zij hem slechts haar harteleed toevertrouwen kon, hem zeggen, hoe groot haar smart was, maar stom moest zij zijn, stom moest zij haar moeielijk werk voleinden.

Daarom sloop zij 's nachts weg van zijn zijde, ging naar haar eigen kamertje, dat als spelonk was ingericht, en weefde het eene hemd na het andere: maar toen zij aan het zevende begon, had zij geen vlas meer.

Zij wist dat op het kerkhof de brandnetels groeiden die zij noodig had, maar zij moest ze zelve plukken. Hoe zou zij daar komen? 'n Zeer moeielijk geval om op te lossen.

„O, wat is de pijn aan mijne vingers vergeleken bij de smart, die mijn hart te lijden heeft!” dacht zij. „Ik moet het beproeven! God zal mij niet verlaten!” Met een bevend hart, alsof zij op het punt stond een booze daad te volvoeren, sloop zij, op een door den maan helder verlichten

ELSA MOEST DE HEKSEN RAKELINGS VOORBIJ.

nacht, naar den tuin, en liep door de lange lanen en de eenzame straten naar het kerkhof. Daar, gezeten op een van de grootste grafsteenen, zag zij een troep van de afschuwelijkste schepsels en de leelijkste heksen, die hunne lompen uittrokken, alsof zij zich baden wilden, en met hun lange, magere vingers wroetende in een pas gedolven graf, namen zij er de lijken uit en verslonden het vleesch.

— Elsa moest hun rakelings voorbij gaan, en zij richtten hunne booze oogen op haar, maar zij prevelde een gebed, plukte de brandnetels en bracht ze naar het slot.

Slechts één mensch had haar gezien, 's konings raadgever, want hij waakte terwijl de andere sliepen; nu was hij dan toch zeker van zijn wantrouwen in de koningin; zij was een heks, en had den koning en het geheele volk be-tooverd.

In vertrouwen vertelde hij den koning wat hij gezien had, en wat hij vreesde,

en toen deze harde woorden hem van de lippen kwamen, schudden de in het hout uitgesneden heiligenbeelden het hoofd, alsof zij wilden zeggen: „dat is niet waar, Elsa is onschuldig.”

— Maar 's konings raadgever legde dit alles heel anders uit, en meende, dat zij, geloovende in haar schuld, de hoofden schud-den over haar zonde.

— Toen rolden twee groote tranen over 's konings wangen, de twijfel rees op in zijn hart; en hij beweerde wel dat hij 's nachts sliep, maar de slaap was ver van hem. Hij hoorde Elsa opstaan, iederen nacht weer, en telkens volgde hij haar zacht en behoedzaam en zag, dat zij in haar eigen kamertje verdween.

— Dagelijks werd zijn blik duisterder; Elsa merkte dit wel op, maar begreep de reden niet, het verontrustte haar evenwel, en welk een angst leed zij reeds niet om haar broeders! Haar zilte tranen vielen neer op het koninklijke fluweel en purper, zij

EEN ZWANENVLEUGEL WIEKTE TEGEN DE TRALIES.

lagen daar als glinsterende diamanten, en allen, die deze rijke pracht zagen, wenschten koningin te zijn. Onderwijl was haar arbeid bijna voleindigd, slechts één hemd ontbrak er nog aan; maar zij had geen vlas meer en zelfs niet ééne brandnetel. Eens nog, voor den laatsten keer, zou zij daarvoor nog naar het kerkhof moeten gaan en een paar handen vol plukken.

Zij dacht met grooten angst aan den eenzamen tocht, en aan de afgrijsselijke schepsels; maar haar wil stond vast, evenals haar vertrouwen in haar God.

Elsa ging, maar de koning en diens raadgever volgden haar, zij zagen haar verdwijnen door het hek van het kerkhof, en toen zij nader kwamen zagen zij de afschuwelijkste wezens op de grafsteenen zitten, zooals Elsa die gezien had, en de koning keerde zich af, want hij dacht, dat zij ook een van hen was, — zij, wier hoofd dienzelfden avond had gerust op zijn borst.

„Laat het volk haar oordeelen!” zei hij; en het oordeelde: „zij moet verbrand worden op den brandstapel!”

Uit het prachtige koninklijke paleis werd zij gevoerd naar een donker, vochtig hol, waar de wind door de getraliede vensters blies; in plaats van fluweel en zijde gaven zij haar de bos brandnetels, die zij geplukt had, om het hoofd op neer te leggen; de harde, steke-lijke hemden, die zij geweven had, gaven zij haar als matras en laken, maar niets dierbaarders hadden zij haar kunnen schenken. Zij hervatte aanstonds haar werk en bad tot haar God om uitkomst en redding. Buiten zongen de straatjongens spotliederen op haar; geen enkele ziel had meer een vriendelijk woord voor haar over. —

Tegen den avond wiekte een zwanenvleugel tegen de tralies; het was de jongste broeder, die zijn zuster gevonden had; en zij snikte het luid uit van vreugd, ofschoon zij wist, dat de nacht die komen

OP EEN KAR WERD ZIJ WEGGEREDEN.

zou waarschijnlijk de laatste van haar leven wezen zou; maar nu was haar werk ook bijna volbracht, en haar broeders waren bij haar.

's Konings raadgever kwam om de laatste uren van haar leven bij haar te blijven; dit had hij den koning beloofd, maar zij schudde het hoofd, en verzocht hem door blikken en gebaren haar te verlaten; in dezen nacht toch had zij haar arbeid te voleinden; anders zou alles vergeefs geweest zijn, smart, tranen en al de lange slapelooze nachten.

— De raadgever vertrok met bittere verwijten, maar de arme Elsa wist, dat zij onschuldig was, en zette haar arbeid onvermoeid voort.

De kleine muisjes sleepten de brandnetels tot voor haar voeten, zeker om haar te helpen, en de lijster zong buiten tegen het traliewerk den geheelen nacht zoo vroolijk als hij maar kon door, zeker om haar den moed niet te doen verliezen.

Het was ongeveer een uur voor zonsopgang, en het begon reeds dag te worden, als de elf broeders voor de poort van het slot stonden, en wenschten voor den koning gebracht te worden; doch hun werd aangezegd dat dit onmogelijk was, omdat het nog nacht was; de koning sliep nog en mocht niet gewekt worden.

— Zij smeekten, zij dreigden, de wachter kwam voor, ja zelfs de koning zelf verscheen ten laatste en vroeg, wat dit alles te beteekenen had.

Op hetzelfde oogenblik ging de zon op, en geen broeders waren er meer te zien, maar over het slot vlogen elf wilde zwanen.

Het volk stroomde de stadspoort uit om de heks te zien verbranden. Een oud, afgeleefd paard trok de kar voort, waarin zij zat; men had haar een kiel aangetrokken van grof zakkenlinnen; haar mooie lange haren hingen los om haar schoon hoofd, haar wangen waren doodsbleek, haar lippen bewogen zich zacht,

DE BRANDSTAPEL WERD EEN GROOTE ROSENHEG.

maar haar vingers sponnen groen vlas; zelfs op weg naar den brandstapel staakte zij haar eens begonnen werk niet, want tien hemden lagen aan haar voeten; het elfde was zij bezig te weven. Het gepeupel beschimpde haar: „Zie naar de heks, hoe zij mompelt! Zij heeft geen gebedenboek in haar hand, neen, zij houdt zich bezig met booze tooverij; rukt het haar uit de handen en scheurt het in duizend stukken!”

En zij drongen allen om haar heen en wilden de hemden in stukken scheuren; maar er kwamen elf witte zwanen gevlogen, die zich rondom haar op de kar neerzetten en met hunne groote vleugels sloegen, zoodat het gepeupel verschrikt wegvlood.

„Dat is een teeken des Hemels, dat zij onschuldig is!” mompelde de menigte, maar durfde het niet luid uitspreken.

Toen greep de beul haar bij de handen; aanstonds wierp zij in haast de elf hemden over de zwanen,

en daar stonden elf mooie prinsen; doch de jongste had een zwanenvleugel op de plaats van een zijner armen, want er ontbrak nog één mouw aan zijn hemd; die had zij niet meer af kunnen maken.

— „Nu mag ik spreken!” zeide zij: — „ik ben onschuldig!” — En het volk, ziende wat er geschiedde, boog zich voor haar neer, als voor eene heilige, maar zij zonk bewusteloos in haar broeders armen, zoodanig hadden spanning, angst en smart haar aangegrepen.

„Ja, onschuldig is zij!” zeide de oudste broeder, en hij vertelde alles wat er gebeurd was, en terwijl hij sprak, vulde zich de lucht met een heerlijke geur als van millioenen rozen, want elk stuk hout van den brandstapel had wortel geschoten en bracht takken voort; daar stond een geurige heg, hoog en dicht, beladen met roode rozen; bovenin was een enkele bloem; deze plukte de koning af en stak haar op Elsa's borst, en zij

ontwaakte, met vreugde en gelukzaligheid in het dankbare hart.

En al de kerkklokken begonnen vanzelf te luiden, en de vogels kwamen in groote getale aangevlogen; en een bruidsstoet als geen koning te voren ooit gezien had, keerde terug naar het slot.

Het volk jubelde, 'n heele week lang werd feestgevierd.

De broeders keerden naar hun vaderland terug, en

ook daar werden zij met vreugde ingehaald.

De booze koningin kon hun geen kwaad meer doen; deze was van ergernis gestorven, toen ze vernam hoe al haar listen en lagen ten slotte toch het onder-spit hadden moeten delven voor de groote onschuld en de voortdurende opofferende liefde der trouwe Elsa.

Elsa had een gelukkig huwelijksleven met den goeden koning.

DE KLOKKEN LUIDDEN VANZELF.

HET OUDE HUIS.

Ergens in een straat stond een oud, oud huis, 300 jaar oud was het, dat kon men lezen op den grooten balk, daar stond het jaartal uitgesneden, in een krans van tulpen en hopranken. Er stonden ook heele versregels in zooals dat in den ouden tijd de gewoonte was en boven ieder raam was in den balk een gezicht gesneden, dat grijsnde.

De tweede verdieping stak een heel eind uit boven de eerste en onder het dak liep een zinken goot met een drakenkop aan 't eind. Het water moest uit den muil loopen, maar het kwam uit de maag, want er was een gat in de pijp.

Al de andere huizen in de straat waren zoo nieuw en netjes, met groote ruiten en gladde muren, men kon zien, dat ze met het oude huis niets te maken wilden hebben. Ze dachten zeker: „Hoe lang moet dat oude mirakel daar nu nog staan,

tot ergeis van de heele straat. En dan staat die erker zoo in den weg, dat niemand uit onze ramen kan zien wat er aan dien kant gebeurt.

Vlak tegenover het huis waren ook nette nieuwe huizen en ze dachten als de anderen. Maar in één zat een kleine jongen voor 't raam, met frissche, roode wangen en heldere blauwe oogen, en die hield veel van het oude huis, en keek er altijd even graag naar, of de zon er op scheen of de maan. En als hij zoo naar de muur keek waar de kalk was afgebladderd, dan moest hij zich altijd voorstellen, hoe het vroeger geweest was, en hij dacht zich de heele straat met bordessen en erkers en trapgevels; hij zag soldaten met hellebaarden, en dakgoten, die zich om het huis slingerden als draken en griffioen. — Dat was nog eens een huis om naar te kijken! en op de

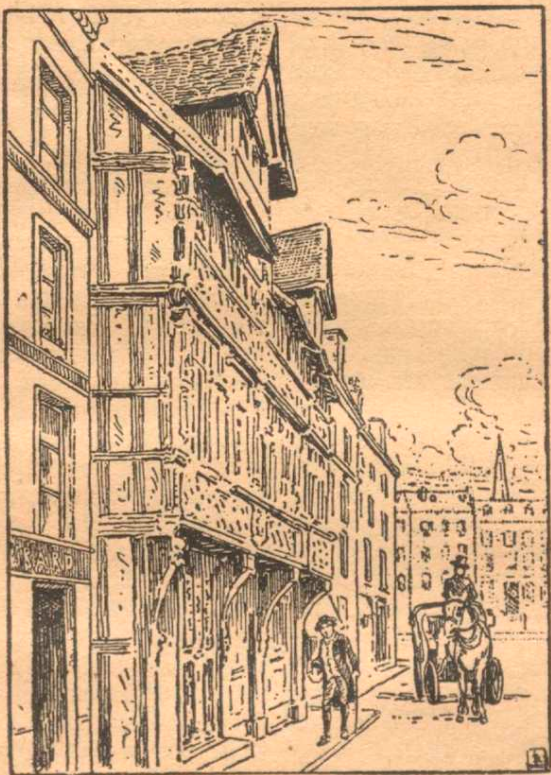
bovenverdieping woonde een oude man, die een leeren kuitebroek droeg en een lange jas met koperen knopen; en een pruik had hij op, daar kon je aan zien, dat het een echte pruik was! Iederen ochtend kwam er een oude knecht, die 't huis schoon hield en boodschappen deed, maar verder was de oude man in de kuitebroek heelemaal alleen in het oude huis. Soms stond hij voor het raam, en keek naar buiten, en dan knikte het jongetje, en de oude man knikte terug; en zoo werden ze vrienden, hoewel ze nooit met elkaar gepraat hadden, maar dat behoefde ook niet.

Het jongetje hoorde zijn ouders eens zeggen: „Die oude man aan den overkant heeft een goed leven, maar hij is wel verschrikkelijk eenzaam!”

Den volgenden Zondag stopte het jongetje iets in een stuk papier, en ging naar beneden naar de voordeur. En toen de boodschappenman voorbij kwam zei hij: „Hoor eens, wil je

den ouden man aan den overkant, dit van mij geven? Ik heb twee tinnen soldaten, en dit is er een van; hij mag hem wel hebben, want ik weet dat hij zoo schrikkelijk eenzaam is”.

En de oude knecht keek heel vergenoegd en nam den tinnen soldaat mee naar 't oude huis. Toen kwam er al heel gauw een boodschap of de kleine jongen geen lust had om zelf eens te komen, en dat vonden zijn ouders goed, en zoo kwam hij in het oude huis. De koperen klappen op de deur blonken nog mooier dan anders, je zoudt denken, dat ze ter eere van de visite extra opgepoetst waren, en het was net of de uitgesneden trompetters — want in de deur waren ook trompetters uitgesneden midden tusschen de tulpen — of zij hun wangen bijzonder opbliezen. Ja wel, zij begonnen te blazen: „Trètterètrè! de kleine jongen komt! trètterètrè!” — en toen ging de deur open. De heele vestibule was behangen met oude portretten,

HET OUDE HUIS.

geharnaste ridders, en burchtvrouwen in zijden kleed. En de harnassen ritselden en de zijde ruischte. — En toen kwam er een trap, die ging een heel eind naar boven en toen weer een klein eindje naar beneden, en zoo kwam men op een balkon, dat er nog al erg vergaan uitzag met overal groote gaten en lange scheuren, waar het gras doorheen groeide. Het heele balkon met de muur en de binnenplaats was begroeid met takken en ranken, zoodat het wel een tuin leek, zoo vol was het met groen en 't was toch maar een balkon. Er stonden ook groote bloempotten op met gezichten en ezels-oren, daarin groeiden de bloemen heelemaal wild. Er was één pot, waar aan alle kanten de anjers overheen groeiden, dat wil zeggen het groen, de lange scheuten, en je hoorde ze duidelijk zeggen: „De lucht heeft mij gestreeld, de zon heeft mij gekust en hij beloofde mij een bloemetje voor Zondag, Zondag een bloemetje!”

Zoo kwamen ze in een kamer, waar de muren waren bekleed met een behangsel van varkensleer, waarop gouden bloemen gedrukt waren:

„Verguld zal vergaan,
Maar leer blijft bestaan!”

zeiden de muren.

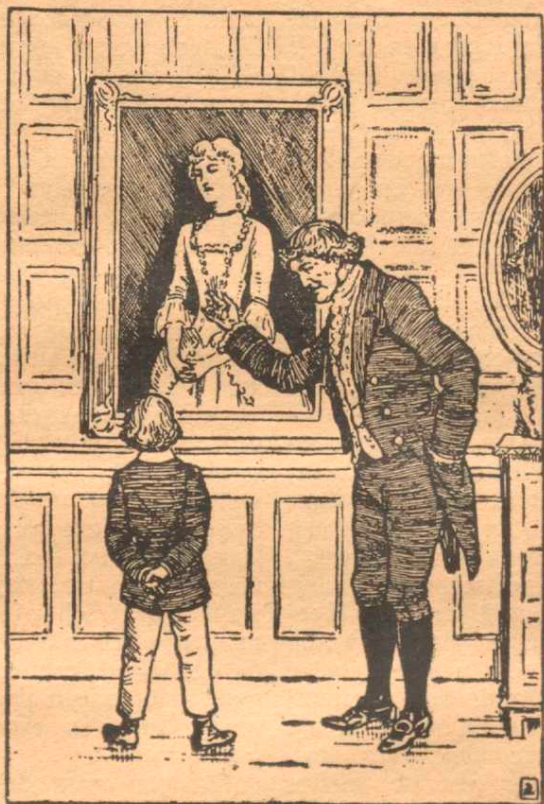
Er stonden leuningstoelen met heel hooge ruggen, erg uitgesneden en met armen aan beide kanten. „Ga zitten, ga zitten!” zeiden ze. „O, wat kraakt het in mij! Ik krijg zeker jicht net als die oude kast! Jicht in mijn rug, au!”

En zoo kwam het jongetje in de kamer met den erker, waar de oude man zat.

„Dank je wel voor den tinnen soldaat”, zei de oude man, „en dank je wel, dat je bij mij gekomen bent!”

— „Dank, dank! of knak, knak!” dat zeiden alle meubels, en er waren er zooveel, dat ze elkaar haast in den weg stonden om het jongetje te kunnen zien.

In 't midden van den wand hing een geschilderd portret van een dame; ze zag zoo jong en zoo voo-

AAN DEN WAND HING HET PORTRET VAN EENE DAME.

lijk en zoo mooi, maar ze was heelemaal gekleed zooals in den ouden tijd, met gepoederd haar en een stijf uitstaande japon: ze zei geen „dank” en geen „knak” maar keek met haar lieve ooggen het jongetje vriendelijk aan en hij vroeg dadelijk aan den ouden man: „Waar heb je haar van daan?”

„Van den uitdrager!” zei de oude man. „Daar hangen zooveel portretten, niemand kent ze en niemand geeft er wat om, want de menschen die ze voorstellen zijn allemaal begraven; maar háár heb ik vroeger gekend, en nu is ze al een halve eeuw dood en weg”.

Onder het portret hing een bouquet verwelkte bloemen achter glas; ze waren zeker ook wel een halve eeuw oud, zoo verflenst zagen ze. En de slinger van de oude klok ging heen en weer en de wijzers draaiden, en alle dingen in de kamer werden altijd door ouder, maar dat merkten zij niet.

„Ze zeggen thuis, dat je zoo verschrikkelijk eenzaam

bent”, zei het jongetje.

„O,” zei de man, „de oude herinneringen en wat zij meebrengen, komen mij altijd bezoeken, en nu kom jij ook nog! Ik heb het heel goed!”

En toen nam hij uit een kast een prenteboek met prenten, die een heele lange optocht voorstelden. De allerwonderlijkste wagens, zooals je ze nu nooit meer ziet, soldaten die op klaverenboer leken en burgers met wuivende vaandels. Op die van de kleermakers was een schaar die door twee leeuwen werd vastgehouden, en op die van de schoenmakers stond geen laars, maar wel een adelaar en die had twee koppen, want de schoenmakers moeten alles zóó hebben, dat ze altijd kunnen zeggen: „Het is een paar.”

Ja, dat was pas een prenteboek!

En toen ging de oude man naar de andere kamer om lekkers en noten en appels te halen; — het was wezenlijk heerlijk in het oude huis!

„Ik kan het niet uithou-

den" zei de tinnen soldaat, die op een commode stond: „Het is hier zoo eenzaam en zoo treurig; neen, als je het familieleven gekend hebt, kun je aan zoo iets niet meer wennen! — Ik kan het niet uithouden: de heele dag is zoo lang en de avond is nog langer! 't Is hier niet zooals aan den overkant, waar je vader en moeder zoo vroolijk praatten, en waar jelui lieve kinderen allemaal zoo'n heerlijk lawaai konden maken.

O, wat heeft die oude man het eenzaam! Denk je dat hij ooit een zoen krijgt of een vriendelijk gezicht of een kerstboom? Hij krijgt nooit iets behalve een doodkist! Ik kan het niet uithouden!"

„Dat moet je niet allemaal zoo droevig opnemen" zei de kleine jongen. „Ik vind het hier juist heerlijk en al de oude herinneringen met wat ze meebrengen komen hem opzoeken!"

„Ja, die zie ik niet en die ken ik niet!" zei de tinnen soldaat. „Ik kan het niet uithouden".

„Je moet!", zei het jongetje.

En de oude man kwam met een heel vergenoegd gezicht uit de andere kamer terug en bracht lekkers en appels en noten mee, en toen vergat het jongetje den heelen tinnen soldaat, die zoo'n heimwee had.

Hij kwam heel tevreden weer thuis terug, en er gingen weer dagen en weken voorbij, en er werd geknikt naar het oude huis en van het oude huis, en toen ging het jongetje er weer naar toe.

En de houten trompetters bliezen: „Tratterratra! daar is de kleine jongen weer! tratterratra!" En de wapenrustingen ritselden en de zijden gewaden ruischten, en het goudleer praatte en de oude stoelen hadden jicht in hun rug: „Au!" — het was alles precies als de eerste maal, want de eene dag was daar volkomen gelijk aan den anderen.

„Ik kan het niet uithouden!" zei de tinnen soldaat, „ik heb tin gehuild! het is hier al te treurig! laat

mij liever mijn armen en beenen verliezen in den oorlog; dat is ten minste een verandering. Ik kan het niet uithouden! Nu weet ik wat het is bezoek te krijgen van zijn oude herinneringen en wat ze meebrengen! Ik heb bezoek gehad van de mijne, en je kunt gelooven, dat het geen plezier was op den duur. Ik had wel van de com-mode af willen springen op het laatst. Ik zag jelui allemaal voor mij in gedachten, in je eigen huis: het was zoo duidelijk of je voor mij stond; het was weer die Zondagmorgen, je weet nog wel! Jelui stond allemaal bij de tafel en zongt een psalm, zooals je iederen morgen doet. Je stondt heel aandachtig met gevouwen handen, en je vader en je moeder keken ook heel ernstig en toen ging de deur open en je kleine zusje Maria van nog geen twee jaar, die altijd danst als zij muziek of zingen hoort, van wat voor soort ook, werd binnen gezet, hoewel het eigenlijk niet mocht. En

toen begon ze te dansen, maar ze kon niet in de maat komen, want de tonen waren zoo lang, en dan stond ze eerst op het eene been en hield haar hoofd heel ver voorover, en dan weer op het andere been met het hoofd naar voren, maar het kwam toch niet uit.

— Jelui stond allemaal heel ernstig, hoewel je erg veel moeite hadt om niet te lachen, maar ik lachte inwendig en daarom viel ik van de tafel af, en kreeg een buil op mijn hoofd en die heb ik nog, want het was slecht van mij om te lachen. Maar ik moet er nog altijd aan denken, en aan alles wat ik alzo beleefd heb, en dat zijn zeker de oude herinneringen met wat zij meebrengen. — Zeg mij eens of jelui nog altijd Zondags zingt? En vertel mij eens wat van de kleine Maria! En hoe maakt het mijn kameraad de andere tinnen soldaat, ja, die heeft het maar goed! Ik kan het niet uithouden!"

"Je bent weggegeven!"

zei het jongetje: en daarom

HET TINNEN SOLDAATJE IS ZOEK.

moet je hier blijven; kun je dat niet inzien?"

En de oude man kwam met een laâ waarin een heele boel te zien was: poederdoosjes en drankjes-fleschjes en oude kaarten zoo groot en zoo verguld als men ze nooit meer ziet. En er werden meer laden uitgetrokken en de piano werd ook open gemaakt; zij had een landschap binnen in den deksel, en zij was verschrikkelijk ontstemd, toen de oude man er op speelde: toen neuriede hij een wijsje.

"Dat zong zij ook!" zei hij en hij knikte tegen het portret, dat hij bij den uitdrager gekocht had, en zijn oogen lichtten.

"Ik wil ten strijde! ik wil ten strijd!" riep de tinnen soldaat zoo hard hij kon en toen sprong hij op den grond! —

Waar was hij gebleven! De oude man zocht en de kleine jongen zocht; hij was weg en hij bleef weg.

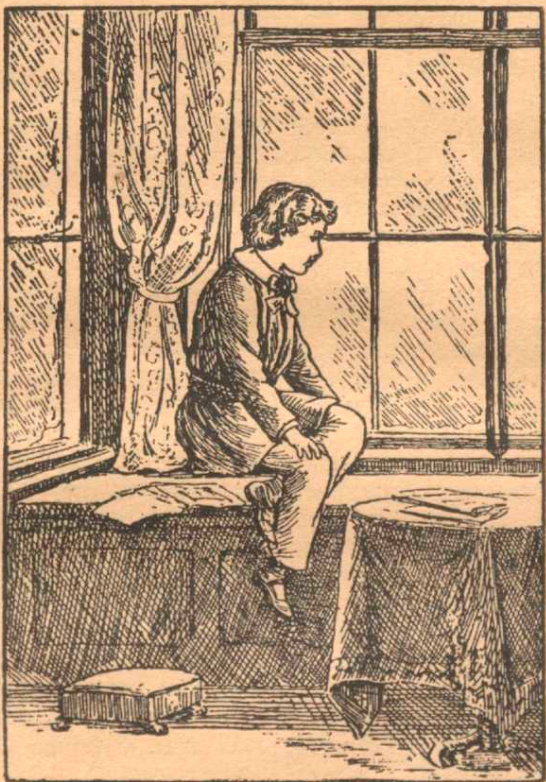
"Ik zal hem wel vinden!" zei de oude man, maar hij vond hem nooit; de vloer was te oud en zat vol

spleten — en de tinnen soldaat was door een spleet gevallen en daar lag hij — als in een open graf.

De dag ging voorbij en het jongetje ging weer naar huis, en de week verging, en er vergingen meer weken. De ramen waren stijf bevroren, het jongetje moest er op ademen om een klein kijkgaatje te krijgen, waardoor hij het oude huis kon zien. Alle krullen en bloemen en inschriften zaten vol met sneeuw; en de heele trap was ook ondergesneeuwd of er niemand thuis was, en er was ook niemand thuis, want de oude man was dood.

's Avonds hield er een wagen voor de deur stil, en de kist werd er in gezet, want hij zou buiten begraven worden. Daar reden ze weg, maar er ging niemand mee, want al zijn vrienden waren dood. Het jongetje maakte een kushand toen hij de kist zag weggrijden.

Een paar dagen later was er verkooping in het oude huis, en de kleine jongen keek voor het raam

DOOR DE RAMEN ZAG HIJ NAAR HET OUDE HUIS.

hoe alles wegging; de oude ridders en de oude dames, de bloempotten met de lange ooren, de oude stoelen en de oude kasten. Het eene ging hierheen, het andere daarheen. En 't portret, dat bij den uitdrager gekocht was ging weer naar den uitdrager terug, en daar is het altijd gebleven, want er was niemand meer, die haar gekend had, en niemand gaf wat om zoo'n oud portret.

In 't voorjaar werd het heele huis omgehaald, want het was een oud kavalje, zeide men. Men kon van de straat af in de kamer kijken, waar het goudleeren behangsel werd afgetrokken en afgescheurd. En het groen van het balkon hing los en verward om de neervallende balken. En toen werd alles weggeruimd.

„Dat hielp!” zeiden de huizen uit de buurt. En er werd een prachtig huis gebouwd met spiegelruiten en gladde witte muren. Maar op de plaats waar eigenlijk het oude huis gestaan had, werd een tuintje aangelegd. De wilde

wingerd rankte tegen de muren en om het tuintje kwam een ijzeren hek met een statige ijzeren poort, waar de menschen voor bleven staan en doorheen keken. De musschen zaten bij troepen in de wilde wingerd en babbelden allemaal te gelijk, maar niet over het oude huis, want daar wisten ze niets meer van. Daar waren al veel jaren overheen gegaan en de kleine jongen, was een man geworden, en een flinke man ook, op wie zijn ouders trotsch waren. Hij was ook getrouwd, en hij ging met zijn jonge vrouw wonen in het nieuwe huis waar het tuintje was. Hij stond bij haar terwijl zij een bloem plantte, die zij buiten gevonden had en zoo mooi vond. Zij plantte hem met haar handje en drukte de aard er om heen vast met haar vingers.

„Au!” wat was dat? Zij stak zich, er zat iets scherp in den grond.

En wat was het? — Het was de tinnen soldaat — de tinnen soldaat, die zoo lang boven bij den ouden

HET TINNEN SOLDAAJTJE WORDT TERUGGEVONDEN.

man geweest was en die met allerlei puin en rommel naar beneden was komen tuimelen, en nu jaren lang in den grond had gezeten.

En de jonge vrouw veegde den soldaat af, eerst met een groen blad en toen met haar zakdoek. Wat rook die lekker! Het was den tinnen soldaat of hij uit een bezwijming wakker werd.

„Laat eens kijken!” zei de jonge man en hij lachte en schudde zijn hoofd.

„Ja, díé kan het natuurlijk niet zijn, maar het doet mij denken aan een oude geschiedenis met een tinnen soldaat, dien ik had toen ik nog een kleine jongen was!” En hij vertelde zijn vrouw van het oude huis en van den ouden man en hoe hij den tinnen soldaat naar hem toe had gestuurd omdat hij zoo verschrikkelijk eenzaam was, en hij vertelde het zóó precies als het geweest was, dat de jonge vrouw tranen in de oogen kreeg over het oude huis en den ouden man.

„Het kan toch heel goed zijn, dat het dezelfde tinnen

soldaat is!” zei zij, „ik zal hem goed bewaren dan zal hij mij herinneren aan alles wat je mij verteld hebt; maar het graf van den ouden man moet je mij wijzen”.

„Ja, maar ik weet niet waar het is!” zei hij, „en niemand weet het! al zijn vrienden waren dood, niemand zorgde voor het graf, en ik was immers nog maar een kleine jongen!”

Wat moet hij schrikkelijk eenzaam zijn geweest!” zeide zij.

„Schrikkelijk eenzaam!” zei de tinnen soldaat, „maar het is heerlijk om niet vergeten te worden!”

„Heerlijk”, riep er iets, dichtbij, maar niemand, behalve de tinnen soldaat, zag, dat het een lap van het varkensleeren behangsel was. Al het verguld was er af en het zag er uit als een dotje vochtige aarde. Maar het had toch een meening en die zei het:

„Verguld zal vergaan, Maar leer blijft bestaan!”

De tinnen soldaat geloofde er niets van.

Een goed en goedkoop kinderboek. Daar is vraag naar, elk jaar opnieuw. Hoe aan die vraag te voldoen? We hebben 't een vermaarden buitenlandschen schrijver afgekeken. Hij verstond het geheim de Engelsch sprekende kinderen te doen grijpen naar de boeken, die door hem bewerkt waren.

Wij bedoelen de uitgaven van den bekenden vredesman en journalist bij uitnemendheid, William Stead, die met zijne „Books for the Bairns” een succes heeft gehad en nog heeft, als nimmer met andere kinderboeken is bereikt.

In een onderhoud noemde deze schrijver als het geheim van zijn slagen: de illustraties, de keuze der verhalen en den prijs.

Voor al aan de illustraties, daaronder te verstaan teekeningen in enkele lijnen, werd door hem zeer groote kracht toegekend. Zonder sprekende prentjes — liefst op elke bladzijde een — mist gewoonlijk 't meest lezenswaardige kinderboek de vereischte aantrekkelijkheid voor ons jonge volkje. Is echter het verhaal met zorg gekozen en onderhoudend verteld, en, waar vooral op gelet dient te worden, de prijs onder ieders bereik gesteld, dan — —

De heer Stead heeft gelijk gehad. Wij zijn er trotsch op te kunnen getuigen, dat ook in ons landje zulk een kinderboek zulk een ontvangst hebben gevonden. Reeds in het eerste jaar van hun verschijnen werden ze met zooveel graagte gekocht en gelezen als nimmer te voren eenig ander kinderboek in Nederland.

Bij duizenden en duizenden worden de boekjes verkocht en ze zullen hun attractie behouden, daar — zooals in een der beoordeelingen door de pers wordt gezegd, — „de werkjes mooi blijven, ook al gaan de jaren voorbij.”

Verschenen zijn bij R. v. D. VELDE te Leeuwarden van de

BOEKEN voor JONGENS en MEISJES:

- No. 1. GULLIVER ONDER 'T VOLKJE VAN LILLIPUT.
Naar Dean Swift. Opnieuw uit het Engelsch vertaald.
- " 2. PIET DE KOLENBRANDER EN Z'N 3 WENSCHEN.
Naar Wilhelm Hauff. Opnieuw uit 't Duitsch vertaald.
- " 3. DE ZWARTE TOOVERPOP.
Naar Mark Lemon, oud-Redacteur van de Punch.
Voor het eerst uit het Engelsch vertaald.
- " 4. DE LOTGEVALLEN VAN EEN EZEL.
Uit het Fransch, naar Mme la Comtesse de Ségur.
- " 5. GULLIVER ONDER DE REUZEN.
Uit het Engelsch, naar Dean Swift.
- " 6. ALADDIN EN DE WONDERLAMP.
Opnieuw bewerkt, uit Duizend-en-een-nacht.
- " 7. DE AVONTUREN VAN DUIMELOT.
Naar een volkssprookje uit den tijd van Koning Arthur.
Voor het eerst uit het Engelsch vertaald.
- " 8. HET LEELIJKE JONGE EENDJE.
Opnieuw uit 't Deensch vertaald naar Hans Andersen.
- " 9. DON QUICHOT, deel I. | Beide deeltjes staan geheel
" 10. DON QUICHOT, deel II. | op zich zelf.
Uit het Spaansch naar Miguel de Cervantes.
- " 11. DE SNEEUWKONINGIN.
Opnieuw uit 't Deensch vertaald naar Hans Andersen.
- " 12. DE GESCHIEDENIS VAN DE ROODBORSTJES.
Voor het eerst uit het Engelsch, naar Mevr. Trimmer.
- " 13. ROBINSIN CRUSOE (OP HET VRIJDAG-EILAND).
Opnieuw uit het Engelsch vertaald naar Daniel Defoe.
- " 14. KONING ARTHUR EN DE RIDDERS VAN DE
RONDE TAFEL.
Voor het eerst uit het Engelsch naar oude volkssagen.
- " 15. SPROOKJES VAN GEBROEDERS GRIMM.
Opnieuw uit het Duitsch, naar de Gebrs. Grimm.

- [illegible]

**No. 32. DE GESCHIEDENIS VAN HIAWATHA, DE GROOTE
SAGE DER INDIANEN.**

Voor kinderen oververteld in proza naar Longfellow.

„ **33. ROBIN HOOD, EN ZIJN VROOLIJKE MAKERS.**

Anecdotes van een ridderlijken struikroover uit de Engelsche middeleeuwen.

„ **34. DE VLIEGENDE HOLLANDER EN TWEE ANDERE
VERHALEN NAAR OPERA'S VAN WAGNER.**

Voor kinderen oververteld in proza.

„ **35. DE WILDE ZWANEN EN ANDERE SPROOKJES.**

Uit het Deensch naar Hans Andersen.

„ **36. VAN JANUARI TOT DECEMBER.**

Kijkjes in de natuur van maand tot maand.

„ **37. DE GEROOFDE PRINSES OF DE BETOOVERDE ZEVEN,
EN TWEE ANDERE SPROOKJES.**

Uit het Roemeensch en Russisch.

„ **38. DE HOOFDMAN DER REUZEN.**

Een verhaal uit Wales over koning Arthur.

„ **39. DE VLIEGENDE KOFFER EN ANDERE SPROOKJES.**

Uit het Deensch naar Hans Andersen.

„ **40. TWEE VERHALEN VAN SHAKESPEARE.**

Voor het eerst in het Nederlandsch voor kinderen verteld.

„ **41. DE RATTENVANGER VAN HAMELEN.**

In verzen voor kinderen verteld naar Robert Browning.

„ **42. DE DRIE REUZEN.**

De werking van drie groote natuurkrachten in sprookjesvorm, William Stead naverteld.

„ **43. EENIGE VERHALEN VAN SANDFORD EN
MERTON.** Uit het Engelsch naar Mr. Day.

„ **44. AAN HET STRAND DER ZEE.**

Uit het Engelsch naar William Stead.

„ **45. AVONTUREN VAN BARON MÜNCHHAUSEN.**

Opnieuw voor kinderen verteld.

„ **46. HELEN'S KLEINTJES OF DE LIEFSTE KINDEREN
DER WERELD.** Naar het Amerikaansch.

No. 47. **UNDINE OF DE GEHEIMZINNIGE JONKVROUW.**

Naar een oude Duitsche Volkslegende.

" 48. **IVANHOE.** Voor kinderen bewerkt naar Walter Scott.

" 49. **GESCHIEDENISSEN UIT HET OUDE ROME.**

Voor kinderen bewerkt.

" 50. **DE GESCHIEDENIS VAN EEN SCHILDPAD,**
DOOR HEMZELF VERTELD.

Voor het eerst uit het Engelsch naar L. Reid.

" 51. **HET GOUDBORDURSEL OF HET VERHAAL VAN**
EEN KONING, DIE ZIJN LEVEN WIST TE REDDEN,
OMDAT HIJ EEN BEROEP VERSTOND.

Uit het Armeensch. Mevr. Tisdall naverteld.

" 52. **DE JONKVROUW VAN SHALOTT en DE REIS**
VAN MAELDUNE.

Twee voor kinderen bewerkte verhalen naar Tennyson.

~~~~~
OORDEEL DER PERS :

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage :

Bij den heer v. d. V. zijn uitstekende kinderboekjes verschenen. De werkjes kosten maar 10 cents en zijn dus binnen ieders bereik. Niettemin is de uitgave netjes, aardig geïllustreerd en goed vertaald.

Leeuwarder Courant :

De boekjes blijven mooi, ook al gaan de jaren voorbij.

Nieuw Leven :

Deze boekjes kosten slechts 10 cts. per stuk. Wij vestigen er bijzonder de aandacht op; want zóó goedkoop zal men niet veel kinderlectuur vinden.

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant :

Handige boekjes, laag in prijs, zijn de 10 cents boeken voor jongens en meisjes, alle drie overvloedig van plaatjes voorzien.

Nieuwsblad van Friesland :

Voor onze leesgrage jeugd — en ook ouderen zullen de prentjes bekijken en dan als van zelf aan het lezen gaan — zijn ze het goedkoopste en aardigste presentje.

Het Nieuws van den Dag :

De uitvoering met plaatjes van deze welbekende werkjes is zeer goed verzorgd.

Het Kind, 14-daags blad :

Een prijszenswaardige uitgaaf .... alle deeltjes gerust aan te bevelen.

Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond :

..... groot 58 pagina's, geïllustreerd en prijs 10 cent.

Dat laatste lijkt een wonder, want de vertaling is goed, de illustraties zijn niet slecht en het gehalte vanden inhoud beter dan van menig duur kinderboek.

Fabrieken van Schrijfkinken, Drukinken en Zegellakken
P. VAN SON & Co., Deventer.

Vraagt steeds bij Uwen boekhandelaar:

VAN SON's Inkten.

Ze zijn voortreffelijk.

(Dit boek is gedrukt met inkt der Firma P. VAN SON & Co., Deventer).

Voor BEDDEN en MEUBELEN
geen beter adres dan ::

KAMSTRA's

Beddenfabriek en Meubileer-
inrichting te Blaricum. ::

Bizondere modellen, lage prijzen en alles
met garantie te leveren.

Vraagt onze geïll. Prijscurant

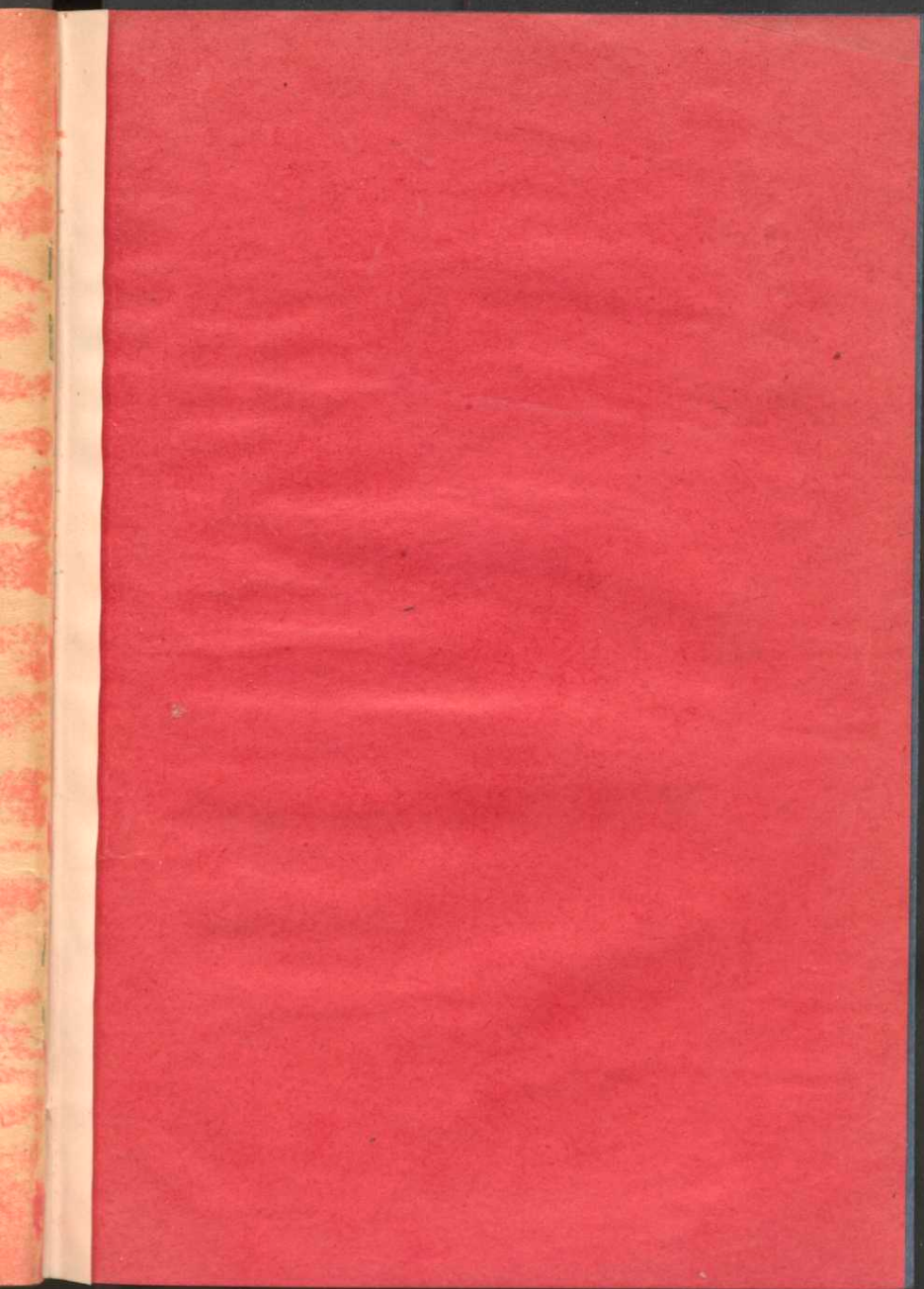
De JONGENS en MEISJES weten wel, dat het voor
de gezondheid noodzakelijk is, tanden en mond
te reinigen, maar allen weten nog niet, dat het

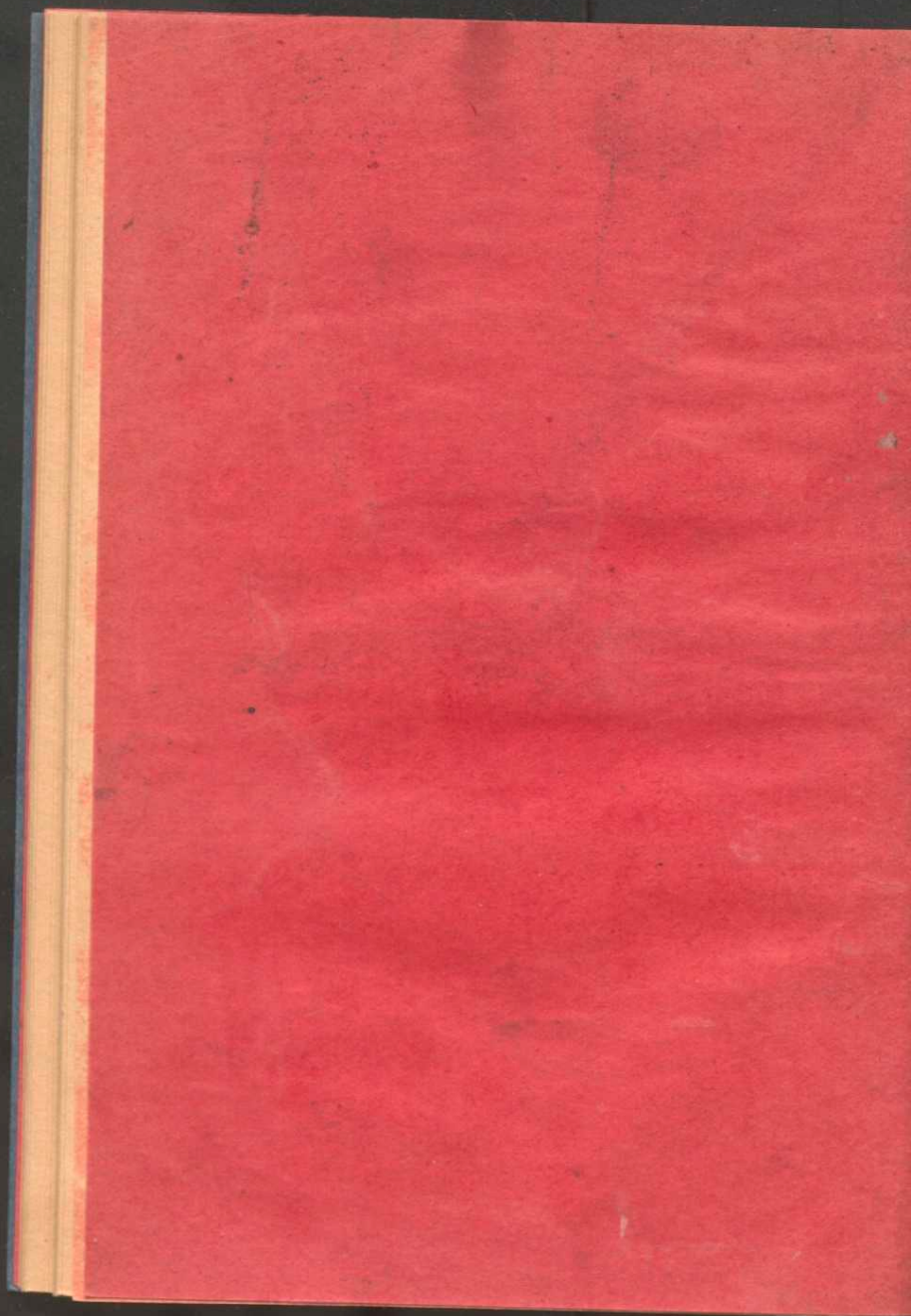
beste Tandpasta en -poeder

op het deksel altijd voorzien moet zijn van bovenstaand
merk: „twee gekruiste tandborstels, waartusschen een P”
en den naam L. POOL & ZONEN, Amsterdam.

NOV. 2007

ENTSÄUERT

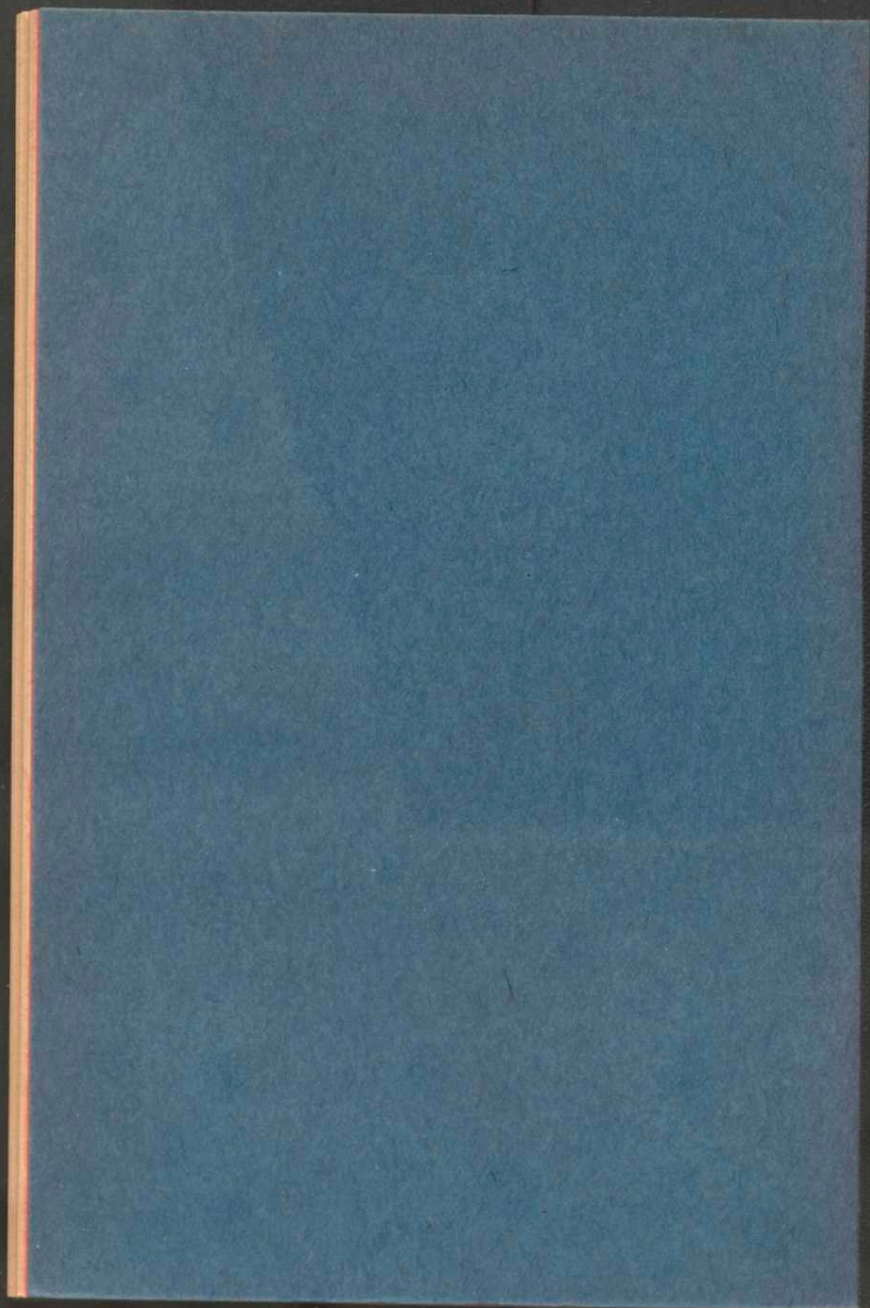

Universitätsbibliothek Kiel

8\$0023732962

HET TINN

WORDT TERUGGEVONDEN.

